

Enovita PRIMORSKA, ne pa Primorska in Istra!

Spoštovani gospod Marijan F. Kranjc!

Nepotrebno je poudariti s kakšnim zanimanjem sledim Vašim člankom in zapisom. Tudi tokratnemu prispevku v Nedeljcu na str. 18 (*Napad na barako in nahrbtnik z milijoni*).

Imam pa pripombo k uporabi besedne zveze “**Primorska in Istra**”. Verjamem, da med ljudmi in tudi v javnosti sploh velja tako poimenovanje – ki s seboj prinaša (nekomu prijazno) predstavo, da gre za dve ločeni stvari. Brez ozira na to, kdo, zakaj in kako poimenuje stvari, ostaja na **državnopravni** ravni eno samo poimenovanje: **Primorska** (Merania, Litorale, Küstenland, Venezia Giulia, Julijska Benečija, kar je uradno ime za deželo, po Ausgleich 1867 subjektu internacionalnega prava, sestavljeno iz avtonomnih delov Gorica z Gradiško (poknežena grofija: državnopravni subjekt), samostojno mesto Trst in Istra (mejna krajina/marka – tudi marke so državnopravni subjekti – podobno kot Slovenska krajina/marka, danes razcefrani Železna županija in županija Zala med Dravo in Monoštrom).

Kadar se torej govori o Primorski, je to ena dežela (“dežela” – država po slovensko: prim. Patar Skok, Etimološki leksikon), sestavljena iz prej naštetih avtonomnih subjektov. Ne more se uporabiti besedne zveze “Primorska in Istra”, ker je pravilno ali le Primorska, ali pa Trst, Istra, Gorica in Reka, kakor so pravilno poimenovali svoje gibanje tigrovci (Reka je bila po Ausgleich 1867 Corpus separatum, svobodno pristanišče, podobno kot Trst – pod neposredno upravo Budimpešte, tako da je pravilno poleg Istre – t. j. Istre z otoki, posebej omeniti tudi Reko).

Očitno je, da tisti, ki se trudijo dokončno razcefrati vedno enovito Primorsko (do danes še ni državne meje, ki bi presekala Primorsko – to bo šele dosežek naše politike, ki arbitražnemu tribunalu ni predstavila dejanskega stanja stvari), namenoma vsiljujejo napačno poimenovanje, s čemer ustvarjajo delitvi in razkosavanju naklonjeno javno mnenje ... Tudi do dvomljivih potez t. i. “osamosvajačev” je bilo namreč izven sence vsakega dvoma, da je Primorska ena.

Kot taka je dne 31. 10. 1918, ko je vlada v Ljubljani razglasila, da “prevzema vsa ustavna pooblastila v vseh slovenskih deželah”, postala ena od teh združenih slovenskih dežel, ki so mesec dni kasneje pod imenom “ZEMLJE države SHS” s Kraljevino Srbijo sestavile novo državo **Kraljevino SHS (pozneje Kraljevino Jugoslavijo)**, in potem s pogodbo v Rapallu (1922) in Rimu bila prepuščena Kraljevini Italiji (ki si je zaradi železniške povezave Trst–Reka izgovorila še Postojnski okraj).

Po Drugi vojni je Italija Primorsko vrnila prejšnjemu “posestniku”! (smešne so formulacije: matični domovini ipd.). Zmagovito zavezništvo je izvzelo samostojno mesto Trst in Gradiško z večjim delom glavnega mesta Gorica (“domači izdajalci” so pa ohranili italijansko fašistično razkosanje: Krajnska – Postojna in Vipavska dolina do Hublja.

Prej omenjeni “osamosvajači” pa še dandanašnji nadaljujejo z uničevanjem prдавne naše državnosti in nacionalne – to ni etnične – identitete).

Lep pozdrav

Andrej Lenarčič

Poslanec DZ 1992-96 in član skupine za arbitražo